

STICHTING HET LIJNDENSCH FOND
VOOR KERK EN ZENDING

Geachte leden van de Raad,

Tijdens de beeldvormende raad van 17 juni 2021 heeft u gesproken over het Zonnepark Hemmen II. Het was de bedoeling in de Raad van 1 juli 2021 te spreken over het wel of niet afgeven van een Verklaring van geen bedenkingen ten behoeve van het zonnepark Hemmen, maar bij de vaststelling van de agenda is het onderwerp doorgeschoven naar de raad van 8 juli 2021.

Voor zover raadsleden zich hebben uitgesproken werd aangegeven dat het project er goed/verzorgd uit zag, paste binnen de gestelde beleidskaders (concentratie van duurzame energie langs de A15, initiatief gelegen in zoekgebied voor zon en wind, initiatief past in de doelstellingen van de Klimaatnota, past bij het streven om in 2050 energieneutraal te zijn, er is netcapaciteit beschikbaar en gecontracteerd etc.). Voor wat betreft de landschappelijke inpassing werd aangegeven dat deze netjes verzorgd was, maar dat de panelen nog wel zichtbaar waren vanaf de weg. Dat laatste houdt nadrukkelijk verband met de door uw eigen landschapsdeskundige/ ambtenaren meegegeven criteria dat het open karakter van het gebied als hard uitgangspunt moest worden gerespecteerd. Indien u de wallen rondom de zonneweide bij nadere overweging bij voorkeur toch iets hoger zou willen maken, bestaan daar vanuit het landgoed in ieder geval geen bezwaren tegen en zijn wij bereid de hoogte van die wal aan te passen conform uw wensen. Net als u zien wij de landschappelijke inpassing van het project zelf niet als een landschappelijke bijdrage die kan worden aangemerkt als vergelijkbaar aan een afdracht aan het omgevingsfonds. Daarover geen misverstand! Hoewel enige nuancering op zijn plaats is omdat ook in de gemeente Overbetuwe – nadat voor dat deel van het zonnepark een vergunning was verleend – op verzoek van gemeente Neder Betuwe in plaats van (de in Overbetuwe reeds vergunde) hekken over een lengte van bijna 1 kilometer in Overbetuwe ook natuurvriendelijke oevers zullen worden aangelegd. Los van het feit dat aanleg hiervan aanzienlijk duurder is, wordt daarmee ook het projectgebied verkleind.

De bezwaren in de Raad spitsen zich vooral toe op de in de ogen van meerdere raadsleden (te) marginale bijdrage aan het omgevingsfonds. Daarbij lijkt de Raad uitsluitend beoordeling van de eenmalige bijdrage van € 10.000, - te hebben betrokken bij haar overwegingen. In de eerste plaats stelt het ons teleur dat er geen of weinig waardering lijkt te bestaan voor het Wuustegraafproject. Het is juist dat het landgoed zich reeds ten opzichte van de gemeente Overbetuwe heeft verbonden realisatie van dit project na te streven, maar daarbij is juist vanwege de omvang van het project (> 3 ha grond wordt ten behoeve van natuurvriendelijke oevers en als wandelpad ingericht) ook afgesproken dat zal worden ingezet op bijdragen van andere (belanghebbende) partijen. Vanwege de toename van de waterbergingsopgaven zou dat het waterschap kunnen zijn, maar ook de gemeente Neder-Betuwe zou hiermee tegemoet kunnen komen aan de wens vanuit de samenleving de het wandelroutenetwerk van en naar landgoed Hemmen uit te breiden.

STICHTING HET LIJNDENSCH FOND
VOOR KERK EN ZENDING

Omdat de Wuustegraaf voor een belangrijk deel samenvalt met de gemeentegrens en ondanks de ligging op een afstand van ongeveer 500/1000 meter ten noorden van de zonneweide is dit project naar opvatting van de stichting niet op te vatten als een landschappelijke inpassing van zonnepark zelf (zoals tijdens de behandeling in de beeldvormende raad door enkelen onder u werd gesteld), maar vormt dit een aantrekkelijk compensatieproject waarmee om de landschappelijke kwaliteit van *de directe omgeving van het zonnepark* aanmerkelijk kan worden verbeterd. Anders dan andere initiatiefnemers die doorgaans blij zullen zijn als zij hun verantwoordelijkheid met een eenvoudige financiële bijdrage kunnen afkopen, is en voelt landgoed Hemmen zich al vanaf de 13^e eeuw onafgebroken verantwoordelijk voor de instandhouding van landgoed “de Heerlijkheid Hemmen”. Daarbij zijn wij er trots op dat het landgoed in al die eeuwen nog nooit werd verkocht! De eigendom is altijd via vererving overgegaan op een erfopvolger die als vanzelfsprekend de verantwoording voor instandhouding en beheer (tijdelijk) op zich nam met als doel die verantwoordelijkheid zolang dat mogelijk was door te geven aan zijn erfopvolgers. Dat was mogelijk totdat de laatste Heer van Hemmen in 1931 kinderloos is verscheiden en zijn gehele bezit conform zijn laatste wilsbeschikking in de stichting “stichting het Lijndensche Fonds voor Kerk en Zending” werd ondergebracht. Hij gaf de stichting de doelstellingen mee die hij zichzelf bij leven altijd had gesteld, waarvan ik u de belangrijkste zal noemen:

1. Zorg dragen voor de instandhouding van landgoed de Heerlijkheid Hemmen (huidige omvang ca. 700 ha), omvattende het gehele dorp Hemmen waaronder ook de PKN Kerk en pastorie, het voormalig kasteelpark, diverse bossen en landerijen, landschapselementen en meer dan 20 km. (goed onderhouden) wandelpaden;
2. Het dienen van In- en uitwendige zending, met als primair doel de instandhouding van de Hervormde Gemeente Hemmen. Als gevolg hiervan heeft Hemmen met minder dan 200 inwoners tot heden nog steeds een eigen predikantsplaats kunnen behouden.

De stichting het Lijndensche Fonds voor Kerk en Zending is een zogeheten Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) die krachtens de geldende wet- en regelgeving gehouden is 90 % van al haar inkomsten te besteden conform de statutair vastgelegde doelstellingen. Met enige regelmaat controleert het Ministerie van Financiën of wordt voldaan aan de gestelde eisen en alle controles hebben wij tot dusverre met vlag en wimpel kunnen doorstaan.

Uit de opstelling van de Raad (en de gestelde vragen) kan worden afgeleid dat als de afdracht aan “het gebiedsfonds” (fors) wordt verhoogd voor de hand ligt dat de gevraagde verklaring van geen bedenkingen wel zal worden afgegeven. Over het project zelf zijn tot dusverre geen opmerkingen gemaakt. Ondanks het feit dat al vanaf 2018/2019 wordt gesproken over een afdracht aan het gebiedsfonds merken wij op dat in 2021 nog steeds niet is voorzien in een gebiedsfonds. Het verzoek om een afdracht aan een nog niet bestaand fonds maakt dat het voor ons lastig controleerbaar is of en zo ja op welke wijze afdrachten aan het gebiedsfonds zullen worden besteed. Vanuit de Wro (Wet ruimtelijke ordening) dient die relatie er wel te zijn en is het op dit moment alleen op vrijwillige basis mogelijk een dergelijke afdracht te verlangen.

STICHTING HET LIJNDENSCH FOND
VOOR KERK EN ZENDING

In de Aanvullingswet grondeigendom Omgevingswet wordt het mogelijk gemaakt dergelijke bijdragen in bepaalde situaties, waarin de bestaande regeling voor 'kostenverhaal' bij grondexploitatie onvoldoende soelaas biedt, af te dwingen. Ingeval een dergelijke afdracht wordt verlangd dienen de activiteiten waarvoor een financiële bijdrage wordt afgedwongen, *concreet* en *locatie specifiek* te worden benoemd. Ook dient sprake te zijn van een 'functionele samenhang' tussen de beoogde ruimtelijke ontwikkeling en de activiteit waar de gemeente een financiële bijdrage voor verlangt. Met het aanbod voor de herinrichting van de Wuustegraaf, hebben wij gemeend juist aan deze voorwaarden op een verantwoorde wijze invulling te hebben gegeven. Het betreft een *concreet* en *locatie specifiek* aanbod en er is sprake van een *functionele samenhang*. Aantasting van de landschappelijke kwaliteit wordt - kort gesteld - gecompenseerd met concrete inrichtingsmaatregelen in het landschap in de directe omgeving van het zonnepark.

De raad lijkt het aanbod niet of onvoldoende te waarderen en zich op het standpunt te stellen dat zij meer betrokken wilt zijn bij de keuzes met betrekking tot de besteding van de beschikbare middelen. Vanwege de vereiste functionele samenhang met de directe omgeving is niet ondenkbaar dat eventuele andere inrichtingswensen ook op landgoed Hemmen ingevuld zullen worden omdat het grootste deel van de directe omgeving van de zonneweide in eigendom behoort tot het landgoed.

Alles overwegende zijn landgoed Hemmen en Zonnepark Hemmen II BV bereid u toe te zeggen haar bijdrage aan een omgevingsfonds in overeenstemming te brengen met de bijdragen die voldoen aan de landelijke indicatie van 50 €cnt/MWh/jaar. Uitgaande van het opwekkend vermogen van 14 MW zou dat neerkomen op een jaarlijkse bijdrage van € 7.000,- per jaar voor de beoogde exploitatieperiode van 30 jaar. Net als in gemeente Overbetuwe zijn wij bereid deze bijdrage ineens vooruit beschikbaar te stellen ingeval zulks wenselijk is ten behoeve van de realisatie van een mooi project in de directe omgeving van het zonnepark op landgoed Hemmen. Zoals bekend zien wij het Wuustegraafproject als een dergelijk project maar als u onverhoopt niet bereid bent het Wuustegraafproject als zodanig aan te merken, spreken wij onze bereidheid uit en zeggen wij u toe in nauwe samenspraak met u/de gemeente Neder Betuwe een ander vergelijkbaar doel te bepalen. Met deze toezegging hopen wij tegemoet te komen aan uw bezwaren zodat we ons kunnen richten op de realisatie van het project en verdere vertraging kunnen voorkomen.

Hierna zullen wij de vragen die via de heer Leijdes bij ons zijn binnengekomen zo goed mogelijk proberen te beantwoorden. De vragen zijn telkens cursief in gekopieerd waarna de antwoorden/reactie vetgedrukt worden weergegeven.

STICHTING HET LIJNDENSCH FOND
VOOR KERK EN ZENDING

Vraag:

- *in de aanvullende notitie wordt voor mij het beeld geschetst dat de ruimtelijke maatregelen die worden gedaan om het plan überhaupt bij de gemeente en buurt "door de besluitvorming" heen te krijgen nu ineens als bijdrage aan de omgeving worden verkocht. De reguliere ruimtelijke inpassing is echt wat anders dan een bijdrage zoals nu wordt bedoeld.*

Antwoord: onder verwijzing naar de inleiding merken wij op dat het Wuustegraafproject niet als direct met het zonnepark samenhangend onderdeel van de inpassing is op te vatten. Ook andere zonneparken voorzien uitsluitend in de landschappelijke inpassing van de zonneweide zelf en niet in de aanleg van ruim 2 kilometer natuurvriendelijke oevers, aanleg van hoogstamfruit en ca. 2,5 kilometer wandelpaden buiten het projectplan.

- *de genoemde investeringsbedragen zijn niet toetsbaar en lees ik voor nu slechts als natte-vingerwerk*

Antwoord: Het is altijd lastig naast redelijk nauwkeurig te begroten inrichtingskosten ook een heel precies bedrag voor alle kosten verbonden aan onderhoud en beheer in de komende dertig jaar te begroten. In die zin begrijpen wij de opmerking "natte vingerwerk" maar de in het aanbod opgenomen getallen zijn goed te onderbouwen met algemeen aanvaarde normen.

- *als ik de notitie erg strikt lees is ook de eerder toegezegde 10k verdwenen.*

Antwoord: Van het verdwijnen van de toegezegde bijdrage van 10k was en is geen sprake (zie hiervoor)

- *de bijdrage is nog altijd niet op het niveau zoals dat bij de andere twee zonnevelden is.*

Antwoord: Als de bijdragen van andere zonneparken worden vergeleken met een eenmalige bijdrage van 10 k is dat juist, maar als de bijdrage wordt vergeleken met de kosten verbonden aan het totale aanbod (extra maatregelen, aanleg hoogstamfruit, aanleg van 2,5 km wandelpad inclusief kosten van 30 jaar onderhoud en beheer etc.) is sprake van een veel ruimere bijdrage; *Het lijkt me dat, via de wethouder, de initiatiefnemer nogmaals ernstig nadenkt over zijn (financiële) bijdrage. Ik hoop dan dat we volgende week er alsnog een klap op kunnen geven.*

Antwoord/reactie: Uit het hiervoor gestelde kunt u opmaken dat Landgoed Hemmen en Zonnepark Hemmen II uw advies ter harte hebben genomen en hun aanbod daarop is aangepast. Met u hopen wij dat u op basis van het aangepaste voorstel bereid bent de gevraagde verklaring van geen bedenkingen af te geven.

Daarnaast heeft wethouder Van Someren het initiatief genomen om contact te leggen met de fracties van SGP, CDA en VVD. Daaruit is naar voren gekomen dat deze fracties een principiële bezwaar zien in het feit dat de initiatiefnemer zelf bepaald hoe de bijdrage aan een omgevingsfonds wordt besteed. Zij stellen zich op het standpunt dat het omgevingsfonds een draagvlakinstrument is waarover inwoners moeten kunnen beslissen. Dat is in het voorstel niet het geval. Het lijkt mij goed dit principiële punt mee te nemen in de beantwoording en daarvoor een oplossing aan te bieden.

Antwoord/reactie: uit het voorgaande kunt u afleiden dat zonnepark Hemmen bereid is tot een afdracht ten behoeve van de versterking van de omgevingskwaliteit van de directe omgeving van 30 jaar lang 7k/jaar. Daarbij is zij bereid is de gehele bijdrage in eenmaal vooruit te betalen ingeval deze bijdrage ten gunste komt van een project in de directe omgeving van het zonnepark op landgoed Hemmen. Voorts is aangeboden de besluitvorming over de besteding van de bijdrage in nauwe samenspraak met de gemeente te nemen waarbij beide partijen als volstrekt gelijkwaardige wijze in de besluitvorming worden betrokken. Kort gesteld zullen beide partijen het dus eerst samen eens moeten zijn over het doel alvorens uitgaven kunnen worden gedaan.

STICHTING HET LIJNDENSCH FOND
VOOR KERK EN ZENDING

Met wie/welke inwoners is er gesproken over de invulling van het gebiedsfonds, of is dit de invulling van de initiatiefnemer

Antwoord: Al bij de start van het initiatief is een inloopbijeenkomst georganiseerd waarvoor honderden mensen uit de directe omgeving in zowel de gemeente Overbetuwe als de gemeente Neder-Betuwe zijn uitgenodigd. Van de genodigden hebben ongeveer 90 mensen uit zowel Over- als Neder Betuwe de inloopdag bezocht. Tijdens deze informatiebijeenkomst is veel informatie gedeeld en zijn heel veel vragen gesteld en beantwoord. Vanaf dat moment zijn er vanwege krantenartikelen door de jaren heen tientallen (soms bemoedigende en soms minder bemoedigende) reacties ingekomen die wij altijd tot tevredenheid hebben kunnen beantwoorden.

1. *Als de initiatiefnemer aangeeft dat er nog geen gebiedsfonds is om mee te spreken, is het dan niet wenselijker om dit eerst op te richten. Het bedrag van ± € 90.000 hierin te storten. Dan kan daarna het gebiedsfonds er alsnog voor kiezen om het voor de landschappelijke verbetering in te zetten.*

Antwoord: Feitelijk komt het aangepaste aanbod van ons neer op de toezegging tot een veel royalere bijdrage dan het genoemde bedrag van 90k met dien verstande dat besluiten over de besteding van die (veel royalere bijdrage) door initiatiefnemer/landgoed Hemmen en de gemeente samen genomen zullen moeten worden. Daarbij nemen wij aan dat een schriftelijke toezegging van de Stichting het Lijndensche Fonds voor Kerk en Zending, eigenaresse van het landgoed, (gelijk aan de wijze waarop dat ook in Overbetuwe werd geregeld) voor u voldoende zal zijn.

2. *Zoals Peter ook al aangegeven heeft verbaast het mij dat er gesteld wordt dat er een deel van het geld ingezet moet worden om de vereiste landschappelijke inrichting te krijgen. Deze landschappelijke inrichting hoort integraal bij het plan en het is niet de bedoeling om dit vanuit het gebiedsfonds te financieren.*

Antwoord: Uit de hiervoor gegeven antwoorden/informatie kunt u afleiden dat wij niet van mening zijn dat een project zoals de Wuustegraaf kan worden aangemerkt als een gebruikelijke "vereiste landschappelijke inrichting" vergelijkbaar met andere projecten elders. Als de Raad niet bereid is het Wuustegraafproject vanuit het gebiedsfonds/de toegezegde bijdrage te financieren, staan wij zoals hiervoor aangegeven open voor andere doelen mits sprake is van een functionele samenhang en een relatie met de directe omgeving van het zonnepark.

Wellicht ten overvloede merken wij op dat ons - uit de tijdens de beeldvormende raad gevoerde bespreking van het onderwerp – is gebleken dat niet alle raadsleden landgoed Hemmen voldoende kennen. Van die veronderstelling zijn wij ten onrechte wel uitgegaan. Juist omdat wij denken dat de onbekendheid ook heeft bijgedragen aan enkele gerezen misverstanden ("onbekend maakt onbemind") verwijten wij onszelf dat wij daaraan niet meer aandacht hebben besteed. Daarom nodigen wij u - los van uw het besluit dat u aankomende donderdag zult nemen - graag uit landgoed "de Heerlijkheid Hemmen" bij gelegenheid te bezoeken. Met uw goedvinden zullen wij dan een korte presentatie verzorgen over (de achtergronden van) landgoed "de Heerlijkheid Hemmen" bij gelegenheid waarvan wij hopen elkaar beter te leren kennen en u hopelijk meer begrip kunt opbrengen voor onze aanvankelijke aarzeling tot het doen van omvangrijke financiële toezeggingen aan het omgevingsfonds zonder dat werkwijze en bestedingsdoelen daarvan bekend zijn.

Voor het geval dat met deze notitie mogelijk nog niet alle vragen voldoende zijn beantwoord, zal ik zorgen dat ik voor u bereikbaar ben tijdens de raadsvergadering omdat het heel jammer zou zijn als behandeling opnieuw zou moeten worden uitgesteld vanwege de omvangrijke daaraan verbonden nadelen (ter toelichting merken wij op dat gelijktijdige aanleg van zonnepark I en II dan niet meer mogelijk zijn het verder uitstellen van realisatie van het Overbetuwse deel vanwege de al eerder verleende sde beschikking niet meer mogelijk is.)